

سالهای عالم آرا

اسکندریك منشی در تاریخ عالم آرای عباسی و ذیل آن وقایع را بر حسب سالهای خورشیدی ترتیب داده است . او در آغاز هر سال خورشیدی اغلب ساعت و روز تحویل را (که گاهی نوروز یعنی اول فروردین هم هست) با روز قمری تطبیق داده است .

هنگامیکه نزد استادم بهروز تحصیل تاریخ و تقویم را آغاز کردم ، چند سال آنرا در تمرینها آزمودم و چون به چند غلط برخوردیم ، تصمیم گرفتم که همه آن سالها را بیازمایم ، اگرچه او خود این کار را کرده بود . این مقاله حاصل آن بررسی است .

عالم آرای عباسی چند بار چاپ شده است ؛ يك چاپ سنگی دارد که در سال ۱۳۱۴ هجری قمری در تهران صورت گرفته و تا حدی که من اطلاع دارم و رسیدگی کرده ام چاپ بسیار مغلوبی است و از همین مقاله نیز چنین برمی آید . در سال ۱۹۵۶ يك چاپ علمی و انتقادی از عالم آرای عباسی در طهران بعمل آمده (۱) . مقصود دانشمندان روس از این جمله چاپ عالم آرا بوسیله آقای ایرج-افشار و کتابفروشی امیر کبیر در سال ۱۳۳۴ خورشیدی و در تهران است که اساساً از چاپ سنگی سابق الذکر گرفته شده و مقدار زیادی غلط جدید چاپی هم به آن چاپ

۱- تاریخ ایران از دوران باستان تا سده هیجدهم . ن . و . پیگلوسکایا - آ . یو . یا کو بوسکی دی . پ . پطروشفسکی - ل . وسترا یوا - آ . م . بلنیتسکی . ترجمه کریم کشاورز ، تهران ،

قدیم اضافه شده است . این چاپ عیناً يك يا دوبار دیگر تجدید شده است . آقای افشار نظری جز تجدید چاپ نداشته اند و بدیهی است که نظر دانشمندان روس خالی از تأمل نیست . از آنجا که این چاپ هم اکنون بیشتر در دسترس عموم است مابه صفحات این چاپ مراجعه می دهیم .

ذیل تاریخ عالم آرای عباسی تألیف اسکندر بیك تر کمان شهیر به منشی و محمد یوسف مورخ بتصحیح سهیلی خوانساری ، ۱۳۱۷ ، تهران ، نیز اگر چه بسیار صحیح تر از اصل عالم آرا چاپ شده ، اما در هر صورت آن هم يك چاپ علمی و انتقادی است . (۱) در این صورت این چاپ نیز ، چنانکه نمونه های آنرا در این مقاله خواهید یافت ، از غلط های فاحش خالی نیست .

در این کتاب وقایع تا سال هزار و چهل و سه نوشته اسکندر بیك است (در این سال اسکندر بیك در گذشته است .) و پس از آن از روی حدیقه ششم روضه هشتم تاریخ خلد برین تألیف محمد یوسف مورخ نقل شده است .

روش کار این است که نخست قسمتی از متن را که مطلب را در بردارد نقل می کنم . پس از آن نتیجه محاسبه خود را میدهم و مواردی ، که تصحیح لازم دارد متذکر می شوم . خوشبختانه مطالب مورد نظر من از جهت تصحیح دارای مبنای کاملاً علمی است و احتیاجی به نسخه های دیگری از کتاب نیست .

برای اینکه بتوان مدارك اروپائی را با وقایع این سالها تطبیق داد ، روز اول سال خورشیدی را برابر میلادیش در آدم و هنگامی که روز اول سال در دست باشد تطبیق بقیه آن آسان است . (۲)

۱- همان کتاب صفحه ۵۳۳ .

۲- تقریباً پیش از جلوس شاه عباس بزرگ (پنج سال پیش از ابتدای سالهای عالم آرا) رفرم پاپ گرگوار در تقویم میلادی صورت گرفته است . اما از آنجا که این رفرم سالها طول کشیده است تا به همه کشورهای عیسوی برسد ، ممکن است برخی از مدارك تاریخ خود را با تقویم ژولین داده باشند که در آن صورت ده روز ، و پس از سال ۱۶۰۰ یا زده روز همواره با این تاریخها اختلاف خواهند داشت . یعنی مثلاً نوروز سال اول عالم آرا که سال ۹۹۶ هجری قمری و ۹۶۶ خورشیدی است ، در سالهای گرگوار مطابق ۲۱ مارس ۱۵۸۷ میلادی است ولی مطابق ۱۱ مارس ←

آشکار است که در تاریخ اسکندریه دست برده اند و بهمین دلیل نسخ آن مغلوط است و باهم اختلافات بسیار دارد و بنابراین تصحیح تمام آن کاریکی از متخصصان خواهد بود و سخن من تنها در آغاز سالهاست. برخی از غلط‌های کتاب کاملاً آشکار است. مثلاً اختلاف سال خورشیدی و قمری ده روز و کسری است، بنابراین سال به سال، هر سال قمری باید ده روز یا یازده روز و پس از سالهای کیبسه خورشیدی (گاهی) دو از ده روز در سال خورشیدی عقب برود و حال آنکه این اختلاف در سال هزار و یک قمری مطابق نهصد و هفتاد و یک شمسی در عالم آرا در مقایسه با سال قبل هشت روز است. همچنین در سال هزار و پانزده قمری مطابق نهصد و هشتاد و پنج خورشیدی چهارده روز و در سال هزار و بیست و سه قمری سیزده روز و در سال هزار و بیست و شش مطابق نهصد و نود و شش خورشیدی فقط دو روز شده است.

با اینکه سر سال خورشیدی در هفته سالی یک روز و بعد از سال کیبسه دو روز پیش می‌رود و حال آنکه مثلاً در سال هزار و سی و پنج قمری مطابق هزار و پنج خورشیدی اختلاف نسبت به سال قبل پنج روز شده است. یکی از علل اختلافات حسابی که داده‌ام با مطالب عالم آرا مربوط به اختلاف رویت و حساب است. چنانکه در سال هزار و سی و هفت هجری قمری مطابق هزار و هفت خورشیدی یعنی سال درگذشت شاه عباس دیده می‌شود. در این سال ساعت تحویل و روز نوروز صحیح است، اما روز ماه قمری با حساب مایک روز اختلاف دارد. از اینجا معلوم می‌شود که نوروز را او مطابق با رویت داده است نه حساب. بنابراین اختلافات یک روز در ماه قمری بطور عموم امکان پذیر و قابل گذشت است.

تقویم ژولین خواهد بود و ممکن است برخی مدارک با این تقویم وقایع راثبت کرده باشند که در آن صورت در طول این سالها ده روز، و پس از ۱۶۰۰ یازده روز، همواره باید از روز ماه میلادی کم کرد.

مؤلف عالم آرا روز تحویل را نوروز می شمرده، زیرا مثلاً در سال هزار و بیست و دو هجری قمری مطابق نهصد و نود و دو خورشیدی که تحویل در روز چهارشنبه و نوروز یعنی روز اول سال پنجشنبه بوده است، گفته: «روز جمعه بیست و نهم که ... سه روز از نوروز گذشته بود...» و نیز چنانکه در سال هزار و سی و شش خورشیدی دیده می شود.

یکی از علت های اغلاط متن عالم آرا تصحیف است چنانکه در چند مورد مثلاً سال هزار و چهل و دو قمری مطابق هزار و یازده خورشیدی، بیست و سییم باید تصحیف بیست و هشتم باشد که در خط نستعلیق کاملاً امکان پذیر است.

* * *

اسکندریك منشی از سال هزار و بیست و دو هجری قمری به بعد ساعات تحویل را هم داده است (بایک استثناء یعنی سال هزار و یک قمری مطابق نهصد و هفتاد و یک خورشیدی و بنا بر این تصور می رود بنا اینکه گفته می شود او در سال هزار و بیست و پنج هجری قمری تألیف کتاب را شروع کرده است، باید جمع آوری دقیق مواد و به احتمال تألیف کتاب از سال مذکور یعنی هزار و بیست و دو شروع شده باشد. ضمناً باید توجه داشت که در بعضی سالها که حدود نوروز با اغتشاش یا جنگی همراه بوده است، موفق به ضبط دقیق وقایع نشده است، مثل سال هزار و بیست و پنج قمری مطابق نهصد و نود و پنج خورشیدی. در این سال که روز تحویل را پس از شرح يك جنگ می دهد، یکشنبه را سه شنبه داده که از نظر نوشتن کمتر قابل اشتباه است و نیز بجای دوم ربیع الاول دهم داده است (که البته می تواند تصحیف باشد).

ضمناً مقدمه وقایع سال هزار و سی و هفت هجری قمری (سال مرگ شاه عباس) نشان میدهد که برخی از این مطالب پس از واقعه نوشته شده و بالا اقل پس از وقوع يك حادثه، مطالب مربوط به قبل از آن دست کاری شده است.

آغاز سالها

... سال تاریخ دل طلب میگرد هاتفی بانگ زد که « ظل الله »

... تاریخ جلوسش شد عباس بهادرخان .

سنه تنگوزئیل سال اول جلوس سعادت مانوس ...

ص ۳۸۱

سال خوک ۹۶۶ خورشیدی برابر ۹۹۶ هجری قمری. نوروز شنبه ۹ ربیع الثانی مطابق ۲۱ مارس ۱۵۸۷ تقویم میلادی است. این سال خورشیدی کبیسه است .

* * *

ذکرو قایع سیچقان ئیل مطابق سنه سبع و تسعین و تسعمائه که سال دویم جلوس ... ص ۳۸۶

سال موش ۹۶۷ خورشیدی برابر ۹۹۷ هجری قمری است . نوروز دوشنبه ۲۱ ربیع الثانی مطابق ۲۱ مارس ۱۵۸۸ تقویم میلادی

* * *

... اودئیل ترکی که سال سیم جلوس همایونست مطابق سنه ثمان و تسعین و تسعمائه ... در این سال نوروز جهان آرا بفرخی و فرخندگی در سیم شهر جمادی -

الاولی نهصدونود و هفت اتفاق ... ص ۴۰۹

سال گاو ۹۶۸ خورشیدی برابر ۹۹۸ هجری قمری است (بنا بر این هفت غلط است)*

* باینکه در متن کتاب کلمه **ثمان** قرینه‌ای برای اصلاح این غلط بوده است چنین کاری

نشده است .

نوروز سه شنبه سوم جمادی الاولی مطابق ۲۱ مارس ۱۵۸۹ تقویم میلادی.

* * *

وقایع سال میمنت مال بارس نیل ترکی مطابق سنه تسع وتسعين وتسعمائه

هجری که سال چهارم جلوس همایون... یعنی در شب دوشنبه چهاردهم شهر جمادی-

الاولی مطابق سنه ۹۹۹ خسرو ثوابت و سیار از خلوتسرای حوت بیرون خرامیده

بتختگاه برآمد. ...

سال پلنگ ۹۶۹ خورشیدی برابر ۹۹۹ هجری قمری است. نوروز چهارشنبه

(و بنا بر این دوشنبه غلط است) چهاردهم جمادی الاولی مطابق ۲۱ مارس ۱۵۹۰

میلادی است.

* * *

وقایع سال میمون و ایام سعادت مقروق توشقان نیل ترکی مطابق الف هجری.

سال پنجم جلوس همایون اعنی نوروز جهان افروز بخوبی و فیروزی در روز

چهارشنبه بیست و پنجم شهر جمادی الاولی وقوع یافته... ص ۴۳۹

سال خرگوش ۹۷۰ خورشیدی برابر ۱۰۰۰ هجری قمری است. نوروز پنجشنبه

بیست و پنجم جمادی الاولی مطابق ۲۱ مارس ۱۵۹۱ است. بنا بر این یک روز اختلاف

ممکن است نتیجه اختلاف رویت و حساب باشد.

... لوی نیل مطابق سنه احدی و الف سال ششم جلوس همایون... نوروز

میمنت مال اینسال در روز شنبه سیم شهر جمادی الثانیه اتفاق افتاده. چهار ساعت

شب شنبه... ص ۴۴۷

سال نهنگ ۹۷۱ خورشیدی برابر ۱۰۰۱ هجری قمری است. نوروز شنبه هفتم

(و بنا بر این سیم غلط است) جمادی الثانی مطابق ۲۱ مارس ۱۵۹۲. جالب توجه است

که اختلاف سال قمری اینسال نسبت به سال قبل ۸ روز شده است. تحویل در حدود

سه ساعت از ظهر گذشته و بنا بر این در متن درست نیست.

* * *

سال مسرت مآل ثیلان ٹیل مطابق سنہ اثنی و الف ہجری کہ سال ہفتم جلوس ...

نوروز این سال ہمایون فال در ... اتفاق افتادو... ص ۴۵۹

سال مار ۸۷۲ خورشیدی مطابق ۱۰۰۲ ہجری قمری است . نوروز یکشنبه

ہفدهم جمادی الثانی مطابق ۲۱ مارس ۱۵۹۳ میلادی است .

... سال خجسته مآل یونت ٹیل موافق سنہ ثلاث و الف ہجری کہ سال ہشتم

جلوس ہمایون ... علی الصباح کہ خسرو کواکب دست امیداز دامن حوت کوتاہ

کرده

سال اسب ۹۷۳ خورشیدی مطابق ۱۰۰۳ ہجری قمری است . نوروز دوشنبہ

بیست و ہشتم ماہ جمادی الثانی مطابق ۲۱ مارس ۱۵۹۴ میلادی است . ساعت تحویل

حدود سہ پس از نیمہ شب بودہ و بنا بر این علی الصباح مبتنی بر تسامح است .

سال فرخندہ فال قوی ٹیل ترکی مطابق سنہ اربع و الف ہجری کہ سال

نہم جلوس ہمایون ... نوروز این سال جهان آرا در روز یکشنبه دہم شہر رجب

سنہ مذکور ...

سال گوسفند ۹۷۴ خورشیدی مطابق ۱۰۰۴ ہجری قمری است . نوروز

سہ شنبہ (و بنا بر این یکشنبه غلط است) دہم ماہ رجب مطابق ۲۱ مارس ۱۵۹۵

میلادی است .

آغاز سال ہمایون فال پچین ٹیل ترکی مطابق سنہ خمس و الف کہ سال دہم

جلوس سعادت مآنوس ... نوروز عالم آرای این سال میمنت مآل در روز دوشنبہ

بیست و یکم شہر رجب سنہ مذکور ...

سال بوزینہ ۹۷۵ خورشیدی مطابق سال ۱۰۰۵ ہجری قمری است . نوروز پنجشنبه

(و بنا بر این دوشنبہ غلط است) بیست و یکم ماہ رجب مطابق ۲۱ مارس ۱۵۹۶ است .

آغاز سال بهجت مآل تخاقوی ٹیل ترکی مطابق سنہ ست و الف کہ سال
یازدهم جلوس همایون ... نوروز طرب افروز این سال همایون فال در روز جمعه
دویم شهر شعبان اتفاق ...
سال مرغ ۹۷۶ خورشیدی مطابق سال ۱۰۰۶ هجری قمری است . نوروز
جمعه دوم ماه شعبان مطابق ۲۱ مارس ۱۵۹۷ است .

* * *

... ایام سعادت فرجام سال مبارک ایت ٹیل ترکی مطابق سبع و الف کہ سال
دوازدهم جلوس ... نوروز دولت افروز این سال خجسته آغاز فرخنده انجام در
روز دوشنبه یازدهم شهر شعبان المعظم اتفاق ...
سال سگ ۹۷۷ خورشیدی مطابق سال ۱۰۰۷ هجری قمری است . نوروز
شنبه دوازدهم (و بنا بر این دوشنبه و یازدهم غلط است) ماه شعبان مطابق ۲۱
مارس ۱۵۹۸ .

* * *

آغاز سال فرخنده فال تنگوز ٹیل مطابق سنہ ثمان و الف کہ سال سیزدهم
جلوس ... نوروز عالم افروز این سال مبارک فال روز یکشنبه بیست و سیم شهر شعبان
المعظم اتفاق

سال خوک ۹۷۸ خورشیدی مطابق سال ۱۰۰۸ هجری قمری است . نوروز
یکشنبه بیست و سوم ماه شعبان مطابق ۲۱ مارس ۱۵۹۹ .

* * *

آغاز سال خجسته مآل سیچقان ٹیل مطابق سنہ یسع و الف کہ سال چهاردهم
جلوس ... نوروز عالم آرای این سال میمنت مآل در روز چهارشنبه پنجم شهر رمضان
المبارک اتفاق ...

سال موش ۹۷۹ خورشیدی مطابق سال ۱۰۰۹ هجری قمری است . نوروز
سه شنبه ششم (و بنا بر این چهارشنبه و پنجم غلط است) ماه رمضان مطابق ۲۱ مارس

۱۶۰۰ میلادی است (از این بعد در سالهای گر گواری باید ۱۱ روز افزود .)

آغاز سال میمنت مآل اودئیل بعضها مطابق سنه تسع و الف و بعضها موافق

سنه عشر و الف که سال پانزدهم جلوس ...

نوروز عالم افروز این سال مبارک فال روز شنبه شانزدهم رمضان المبارک

اتفاق ... ص ۶۰۹

سال گاو ۹۸۰ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۰۹ و ۱۰۱۰ هجری قمری است.

نوروز چهارشنبه (و بنا بر این کلمه چهار از متن افتاده است.) شانزدهم ماه رمضان

۱۰۰۹ هجری قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۰۱ میلادی است.

* * *

آغاز سال همایون فال بارس ئیل مطابق سنه احدی و عشر و الف که شانزدهم

جلوس ... نوروز عالم افروز در این سال همایون فال در روز پنجشنبه بیست و ششم

شهر رمضان المبارک واقع ...

ص ۶۱۹

سال پلنگ ۹۸۱ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۱۰ و ۱۰۱۱ هجری قمری

است. نوروز پنجشنبه بیست و هفتم (و بنا بر این بیست و ششم نا درست است.) ماه

رمضان سال ۱۰۱۰ مطابق ۲۱ مارس ۱۶۰۲ میلادی است.

* * *

وقایع سنه مبارک که توشقان ئیل بعضها مطابق احدی عشر و الف و بعضها موافق

اثنی عشر و الف که سال هفدهم جلوس ...

... اعنی خورشید ... روز جمعه هفتم شهر شوال احدی عشر و الف ...

ص ۶۳۴

سال خرگوش ۹۸۲ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۱۱ و ۱۰۱۲ هجری قمری

است. نوروز جمعه هشتم (و بنا بر این اختلاف یک روز ممکن است در رویت و حساب

باشد.) ماه شوال ۱۰۱۱ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۰۳ میلادی است.

* * *

وقایع سال فرخنده فال لوی ئیل ترکی بعضها مطابق سنه اثنی عشر و الف و بعضها

موافق ثلث عشر و الف که سال هیجدهم جلوس ...

سال همایون فال روزیکشنبه نوزدهم شهر شوال ختمت بالخیر... ص ۶۵۲

سال نهنگ ۹۸۳ خورشیدی مطابق سال های ۱۰۱۲ و ۱۰۱۳ هجری قمری است . نوروزیکشنبه هجدهم (و بنا بر این اختلاف یک روز حساب و رویت باتوجه به سال قبل تأیید می شود) ماه شوال ۱۰۱۲ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۰۴ میلادی است .

سال ۱۰۱۸ قمری مطابق * * * ۱۶۱۰ میلادی است . ص ۷۰۲

وقایع سال میمنت مال ثیلان ثیل ترکی مطابق سنه اربع عشر و الف که سال نوزدهم جلوس ...

نوروز عشرت افروز این سال میمنت منوال در روز دوشنبه غره شهر ذی القعدة الحرام سنه اربع عشر و الف ...

سال ۹۸۴ خورشیدی مطابق ۱۰۱۳ و ۱۰۱۴ هجری قمری است . نوروز دوشنبه بیست و نهم (همچنان اختلاف یک روز حساب و رویت دیده می شود) ماه شوال ۱۰۱۳ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۰۵ میلادی است .

نوروز دوشنبه هفتم (و بنا بر این ...) ص ۷۱۳

وقایع سال خجسته مال یونث ثیل ترکی مطابق سنه خمس عشر و الف هجری که سال بیستم جلوس ...

سال همایون فال یونث ثیل ... و نوروز فیروز در روز شنبه پانزدهم شهر ذی القعدة الحرام اتفاق ...

سال اسب ۹۸۵ خورشیدی مطابق سال های ۱۰۱۴ و ۱۰۱۵ هجری قمری است . نوروز سه شنبه (بنا بر این کلمه سه از متن افتاده است) یازدهم (و بنا بر این پانزدهم تصحیف یازدهم است) ذی القعدة سال ۱۰۱۴ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۰۶ میلادی است .

* * *

وقایع سال همایون فال قوی ثیل بعضها مطابق خمس عشر و الف و بعضها موافق
 ست و عشر و الف که سال بیست و یکم جلوس ...
 نوروز این سال همایون فال در روز چهارشنبه بیست و دویم شهر ذی القعدة
 الحرام خمس و عشر الف ...
 سال گوسفند ۹۸۶ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۱۵ و ۱۰۱۶ هجری قمری
 است. نوروز چهارشنبه بیست و دوم ماه ذی قعدة ۱۰۱۵ قمری مطابق ۲۱ مارس
 ۱۶۰۷ میلادی است.

* * *

وقایع سال پچین ثیل که بعضی موافق ست عشر و الف و بعضی موافق سبع
 عشر و الف که سال بیست و دویم جلوس ...
 نوروز فیروز در این سال ... در پنجشنبه سیم شهر ذی الحجة الحرام ...
 سال بوزینه ۹۸۷ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۱۶ و ۱۰۱۷ هجری قمری
 است. نوروز روز جمعه سوم ماه ذی حجة سال ۱۰۱۶ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۰۸
 میلادی است.

* * *

آغاز سال سعادت انجام تخاقوی ثیل ترکی بعضها مطابق سبع عشر و الف و
 و بعضها موافق ثمان عشر و الف که سال بیست و نهم جلوس ...
 ... که نوروز این سال همایون فال در روز شنبه چهاردهم ذی الحجة الحرام
 سنه سبع عشر و الف اتفاق ...
 سال مرغ ۹۸۸ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۱۷ و ۱۰۱۸ هجری قمری است.
 نوروز شنبه چهاردهم ماه ذی حجة سال ۱۰۱۷ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۰۹ میلادی
 است.

* * *

وقایع ایت ایل مطابق ثمان عشر و الف و بعضهما موافق تسع عشر و الف که مبدأ
سال بیست و چهارم جلوس ... یعنی سال ثبت ثیل ... آفتاب جهانتاب در روز یکشنبه
بیست و پنجم شهری ذی الحجة الحرام موافق ثمان عشر و الف هجری بیرج حمل ...
ص ۸۰۶

سال سگ ۹۸۹ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۱۸ و ۱۰۱۹ هجری قمری است.
نوروز یکشنبه بیست و چهارم (بنابراین یک روز اختلاف در رویت و حساب است)
ماه ذیحجه سال ۱۰۱۸ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۱۰ میلادی است.

* * *

آغاز سال فرخ فال تنگوز ثیل بعضها مطابق سنه الف و عشرين و بعضهما موافق
احدی و عشرين و الف که سال بیست و پنجم جلوس ...
نوروز این سال فرخ فال بفیروزی و فرخندگی در روز جمعه ششم شهر محرم
الحرام که آغاز عشرين و الف هجری و اول فروردین ماه جلالی بود ...

ص ۸۲۹
سال خوک ۹۹۰ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۲۰ و ۱۰۲۱ هجری قمری است.
نوروز دوشنبه هفتم (و بنابراین جمعه و ششم کاملاً غلط است) ماه محرم ۱۰۲۰
قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۱۱ میلادی است.

آغاز سال بهجت مآل سیچقان ثیل ترکی مطابق سنه احدی و عشرين و الف
که سال بیست و ششم جلوس ... نوروز این سال فیروز در روز سه شنبه شانزدهم
شهر محرم الحرام اتفاق ...

ص ۸۵۳
سال موش ۹۹۱ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۲۱ و ۱۰۲۲ هجری قمری است.
نوروز سه شنبه هجدهم (و بنابراین شانزدهم غلط است) ماه محرم ۱۰۲۱ قمری

* در سال ۱۰۱۹ هجری قمری نوروز واقع نشده است . در سال ۹۹۰ خورشیدی مثل سال
۱۳۴۸ خورشیدی دو عاشورا واقع شده است .

مطابق ۲۱ مارس ۱۶۱۲ میلادی است .

... اودئیل ترکی مطابق سنه اثنی و عشرين و الف هجری و بعضها موافق ثلث

و عشرين و الف که سال بیست و هفتم جلوس ...

نوروز سعادت افروز این سال روز چهارشنبه بیست و هفتم شهر محرم الحرام

سنه ثلث و عشرين اتفاق افتاده خورشید جهان آرا بعد از انقضاء نه ساعت و ده درجه

و دوازده دقیقه روز مذکور از برج حوت * ...

ص ۸۶۱

سال گاو ۹۹۲ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۲۲ و ۱۰۲۳ هجری قمری است .

نوروز پنجشنبه بیست و نهم (بنابر این چهارشنبه روز تحویل است نه اول فروردین و

یک روز اختلاف در رویت است) ماه محرم سال ۱۰۲۲ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۱۳

است . ساعت تحویل صحیح و در روز چهارشنبه است . *

در همین سال اسکندریک می گویند: «روز جمعه بیست و نهم که ... سه

روز از نوروز گذشته ... که دلیل بحساب گذاشتن رویت است . همان صفحه

سنه بارس ئیل موافق ثلث و عشرين و الف و بعضها مطابق اربع و عشرين و

الف که سال بیست و هشتم جلوس ...

... یعنی آفتاب عالم ثاب در روز جمعه دهم صفر ثلث و عشرين و الف از ...

ص ۸۷۳

سال پلنگ ۹۹۳ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۲۳ و ۱۰۲۴ هجری قمری است .

نوروز جمعه دهم ماه صفر ۱۰۲۳ مطابق ۲۱ مارس ۱۶۱۴ میلادی است .

* چنانکه ملاحظه می شود روز تحویل را نوروز شمرده است .

** متأسفانه چون معلوم نیست که اسکندریک تر کمان ساعات تحویل را بر اساس کدام

افق میدهد ، تعیین صحت و سقم آنها تنها بتقریب ممکن است .

سنه توشقان ثیل مطابق اربع و عشرين و الف و بعضی خمس و عشرين و الف که

سال بیست و نهم جلوس ...

... یازده ساعت شب شنبه بیست و یکم ماه صفر ختمت بالخیر ... نوروز فیروز

عالم افروز در روز شنبه اتفاق ...

ص ۸۸۶

سال خرگوش ۹۹۴ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۲۴ و ۱۰۲۵ هجری قمری

است . نوروز شنبه بیستم ماه صفر ۱۰۲۴ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۱۵ میلادی است .

ساعت تحویل صحیح است .

* * *

آغاز سال مبارک همایون لوی ثیل ترکی مطابق سنه خمس و عشرين و الف که

انجام يك قرن سعادت قرین است از جلوس

... و در روز سه شنبه دهم ربیع الاول خمس و عشرين و الف خورشید جهان آرا ...

سال نهنگ ۹۹۵ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۲۵ و ۱۰۲۴ هجری است . نوروز

یکشنبه دوم * (و بنا بر این سه شنبه و دهم کاملاً اشتباه است) ماه ربیع الاول سال

۱۰۲۵ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۱۶ میلادی است .

* * *

آغاز قرن دوم سنه ثیلان ثیل ترکی مطابق ست و عشرين و الف هجری سال

سی و یکم جلوس عباسی است ...

... یعنی خورشید جهان آرا بعد از انقضاء نه ساعت و چهل و دو دقیقه روز

دوشنبه دوازدهم شهر ربیع الاول از سر منزل حوت ...

ص ۲۰-۹۱۹

سال مار ۹۹۶ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۲۶ و ۱۰۲۷ هجری قمری است .

نوروز سه شنبه سیزدهم * (و بنا بر این دوشنبه دوازدهم روز تحویل است) ماه

*- ملاحظه می شود که اختلاف قمری و شمسی سال ۹۹۵ با سال پیش ۱۹ روز شده است و در سال

۹۹۶ فقط دو روز بجای ۱۱ روز و اختلاف نوروز شش روز بجای دو روز (سال پیش سال کبیسه است)

ربیع الاول سال قمری ۱۰۲۶ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۱۷ میلادی است .

ساعت تحویل تقریباً يك ساعت غلط است و باید ده ساعت و ... باشد .

* * *

وقایع سال یونت ثیل ترکی مطابق سنه سبع و عشرين و الف ، سال دویم قرن ثانی

که سال سی و دویم جلوس ...

نوروز عالم افروز این سال همایون فال در روز چهارشنبه بیست و سیم شهر

ربیع الاول مطابق سنه سبع و عشرين (و الف *) اتفاق ...

... در شب چهارشنبه مذکور بعد از انقضاء هفت ساعت و نه دقیقه از سر منزل

حوت ...

ص ۹۳۰

سال اسب ۹۹۷ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۲۷ و ۱۰۲۸ هجری قمری است .

نوروز چهارشنبه بیست و پنجم (يك روز اختلاف در رویت حساب و يك روز بخاطر

دادن روز تحویل و نه نوروز) ماه ربیع الاول سال ۱۰۲۷ قمری مطابق ۲۱ مارس

۱۶۱۸ میلادی است . ساعت تحویل در حدود سه ساعت غلط است و باید چهار

ساعت و ... باشد .

* * *

.... قوی ثیل مطابق سنه ثمان و عشرين و الف که سال سیم * قرن ثانی جلوس

همایون عباسی است . نوروز سعادت افروز این سنه مبارک که در روز پنجشنبه چهارم

شهر ربیع الثانی مطابق سنه ثمان و عشرين و الف اتفاق ... نه ساعت و چند دقیقه شب

پنجشنبه مذکور ...

ص ۹۴۴

سال گوسفند ۹۹۸ خورشیدی مطابق سال ۱۰۲۸ هجری قمری است . نوروز

ششم ماه ربیع الثانی (و بنا بر این چهارم درست نیست) سال ۱۰۲۸ قمری و مطابق

۲۱ مارس ۱۶۱۸ میلادی است . ساعت تحویل درست است .

* * *

*- در هیچ چاپی نیست .

**- در چاپ قدیم درست است و در چاپ جدید بی جهت می و سیم شده است .

... پیچگی ثیل ترکی مطابق سنه تسع و عشرين الف که سال چهارم قرن ثانی

جلوس ...

... نوروز میمون میمنت مقرون روز جمعه پانزدهم شهر ربیع الثانی موافق

تسع و عشرين و الف هجری ...

... یعنی آفتاب عالمتاب بعد از انقضاء پنج ساعت روز مذکور ...

ص ۹۴۸

سال بوزینه ۹۹۹ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۲۹ و ۱۰۳۰ هجری قمری

است. نوروز جمعه پانزدهم ماه ربیع الثانی سال ۱۰۲۹ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۲۰

میلادی.

ساعت تحویل صحیح است

نوروز شنبه بیست و یکم (بشیر این ... * * *

وقایع تخاقوی ثیل مطابق سنه ثلاثین و الف هجری که سال پنجم از قرن ثانی

دولت روز افزون عباسیست. در این سال ...

در روز شنبه بیست و پنجم شهر ربیع الثانی بعد از انقضاء نه ساعت و یازده

دقیقه از متر لگه حوت ...

ص ۹۵۷

سال مرغ ۱۰۰۰ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۳۰ و ۱۰۳۱ هجری قمری

است. نوروز یکشنبه بیست و ششم ماه ربیع الثانی سال ۱۰۳۰ قمری مطابق ۲۱

مارس ۱۶۲۱ میلادی. تحویل در روز بیست و پنجم و ساعت تحویل صحیح است.

آغاز سنه ایت ثیل ترکی مطابق احدی و ثلثین و الف که سال ششم از قرن ثانی

جلوس ...

... در این سال خجسته آغاز سعادت فرجام نوروز فیروز روز * دوشنبه هشتم

شهر جمادی الاولی مطابق احدی و ثلثین و الف ...

ص ۹۶۹

*- در چاپ قدیم کلمه روز هست که از چاپهای جدید افتاده است.

سال سگ ۱۰۰۱ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۳۱ و ۱۰۳۲ هجری قمری است.
نوروز دوشنبه هشتم ماه جمادی الاولی سال ۱۰۳۱ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۲۲ میلادی.

* * *

سنه مبارکه تنگوزئیل اثنی وثلثین و الف که سال هفتم قرن ثانی دولت ...
... خورشید جهان آرا ... هشت ساعت و چند دقیقه از شب دوشنبه نوزدهم
ماه جمادی الاولی گذشته ...

سال خوک ۱۰۰۲ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۳۲ و ۱۰۳۳ هجری قمری
است. نوروز سه شنبه نوزدهم ماه جمادی الاولی سال ۱۰۳۲ قمری مطابق ۲۱ مارس
۱۶۲۳ میلادی. ساعت تحویل یک ساعت اختلاف دارد و باید ۹ ساعت و ... باشد

* * *

سنه مبارکه سیچقان ئیل ترکی مطابق سنه ثلث و ثلاثین و الف که سال هشتم
قرن دویم جلوس ...
باز طلیعه ... در روز چهارشنبه سلخ ماه جمادی الثانیه دو ساعت و چهل و
هشت دقیقه از روز

سال موش ۱۰۰۳ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۳۳ و ۱۰۲۴ هجری قمری است.
نوروز چهارشنبه سی ام ماه جمادی الاولی سال ۱۰۳۳ قمری مطابق ۲۱ مارس
۱۶۲۴ میلادی (بنابر این جمادی الثانیه اشتباهاً بجای جمادی الاولی نوشته شده
است) ساعت تحویل درست نیست و در حدود ۱۱/۵ شب قبل از نوروز است.

* * *

ذکر وقایع اودئیل ترکی مطابق سنه اربع وثلثین و الف که سال نهم از قرن
دویم ایام سلطنت همایون عباسی است. ...
... در روز پنجشنبه دوازدهم شهر جمادی الثانیه ده ساعت و هفده دقیقه از

روز گذشته بیرج حمل ...

ص ۱۰۲۳

سال گاو ۱۰۰۴ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۳۴ و ۱۰۳۵ هجری قمری است.
نوروز روز جمعه یازدهم ماه جمادی الثانی (بنابر این در متن روز تحویل داده شده
و دوازدهم صحیح نیست) سال ۱۰۳۴ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۲۵ میلادی. در ساعت
تحویل يك ساعت اختلاف است و باید نه ساعت و... باشد.

* * *

آغاز سال فرخ فال بارس ثیل ترکی مطابق سنه خمس و ثلاثین و الف که سال
دهم از قرن دویم جلوس ...
در دو ساعت و هفت دقیقه شب سه شنبه بیست و دویم شهر جمادی الثانیه مطابق
سنه خمس و ثلاثین و الف از ...

سال پلنگ ۱۰۰۵ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۳۵ و ۱۰۳۶ هجری قمری است.
نوروز شنبه بیست و یکم (بنابر این سه شنبه و بیست و دوم بکلی غلط است.) ماه
جمادی الثانی سال ۱۰۳۵ مطابق ۲۱ مارس ۱۶۲۶ میلادی. ساعت تحویل صحیح
است و در شب شنبه بوده است.

* * *

آغاز سال توشقان ثیل ترکی مطابق سنه ست و ثلاثین و الف که سال یازدهم
از قرن دویم جهاننداری ...
در شب یکشنبه دویم ماه رجب، هشت ساعت و هفده دقیقه از شب
گذشته

سال خرگوش ۱۰۰۶ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۳۶ و ۱۰۳۷ هجری قمری
است. نوروز یکشنبه سوم ماه رجب سال ۱۰۳۶ قمری (بنابر این متن روز تحویل را
داده.) مطابق ۲۱ مارس ۱۶۲۷ میلادی. ساعت تحویل صحیح است.

* * *

آغاز سال پر ملال لوی ثیل ترکی مطابق سنه سبع و ثلاثین و الف که سال دوازدهم
قرن ثانی زمان فرمانروانی *عباسی است.

* در چاپ جدید به غلط فرمانروائی آمده است.

... در این بهار گلی بر مراد کس نشکفت ...
بالجمله در روز دوشنبه سیزدهم شهر رجب مطابق سنه سبع وثلثین و الف دو
ساعت و بیست دقیقه از روز گذشته ... (تاریخ طبرستان) ص ۱۰۷۲
سال نهنگ ۱۰۰۷ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۳۷ و ۱۰۳۸ هجری قمری است
نوروز دوشنبه چهاردهم ماه رجب سال ۱۰۳۷ قمری (اختلاف يك روز مربوط
به اختلاف حساب و رویت است) مطابق ۲۱ مارس ۱۶۲۸ میلادی . ساعت تحویل
دقیق است .

* * *

جلوس شاه صفی و دوره او

آغاز سال فرخنده ثیلان ثیل ترکی مطابق سنه ثمان و ثلثین و الف . اولین
سال جلوس همایون ...
... خورشید جهان آرا در روز سه شنبه بیست و چهارم شهر رجب هشت ساعت
از روز گذشته از مقام افسرده حوت بیرون خرامیده به هزاران خرمی و دلگشائی
در شرفگاه حمل منزل گزید .

سال ۱۰۰۸ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۳۸ و ۱۰۳۹ هجری قمری است .
نوروز سه شنبه بیست و پنجم ماه رجب سال ۱۰۳۸ هجری قمری (يك روز اختلاف در
حساب و رویت است) مطابق ۲۱ مارس ۱۶۲۹ میلادی . ساعت تحویل درست
است .

* * *

وقایع سال فیروزی مآل یونت ثیل ترکی مطابق سنه اربعین و الف که
بمبارکی و ...

* چنانکه در مقدمه ذکر شد از کتاب «ذیل عالم آرای عباسی تألیف اسکندریک تر کمان
شهر بمنشی و محمد یوسف مورخ بتصحیح سهیلی خوانساری ۱۳۱۷ تهران» نقل می شود .
تا سال ۱۰۴۳ (که اسکندریک در گذشته است) از ذیل عالم آرای اوست و پس از آن روی «حدیقه
ششم روزه هشتم تاریخ خلدبرین» تألیف محمد یوسف مورخ .

... نوروز دلفروز این سنه مبارکه بصدد زیبائی و رعنائی پای دلارائی در رکاب شرف و اقبال آورده ... یعنی شهسوار چاربالش طارم چهارم ... بتاریخ شب پنجشنبه ششم شهر شعبان مطابق سنه اربعین و الف که يك ساعت و چهل و دو دقیقه از از شب مذکور گذشته بود ، از سرمترل حوت بدولتسرای حمل نزول نمود .

ص ۴۵-۴۶

سال اسب ۱۰۰۹ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۳۹ و ۱۰۴۰ هجری قمری است . نوروز چهارشنبه هفتم ماه شعبان سال ۱۰۳۹ قمری (و بنابراین در متن روز تحویل و براساس رویت داده شده است) مطابق ۲۱ مارس ۱۶۳۰ میلادی . ساعت تحویل صحیح است .

* * *

آغاز سال فرخ فال قوی ثیل مطابق احدی اربعین و الف سال سیم جلوس ... یعنی آفتاب عالمتاب که شهسوار گردون خرام طارم چهارم و سلطان چاربالش ایام ... بتاریخ شب جمعه هفدهم شهر شعبان هشت ساعت و سی و دو دقیقه از شب مذکور گذشته سایه فرخی و فرخندگی بر تارک برج حمل انداخته ...

ص ۷۹

سال گوسفند ۱۰۱۰ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۴۰ و ۱۰۴۱ هجری قمری است . نوروز پنجشنبه هفدهم ماه شعبان سال ۱۰۴۰ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۳۱ میلادی . ساعت تحویل درست است .

* * *

آغاز سال نشاط افزای پیچی ثیل ترکی سنه اثنی و اربعین و الف که سال چهارم جلوس ...

در این ایام طراوت بخش سعادت فرجام که ... رایت جهان آرای نیر اعظم در روز سه شنبه بیست و سیم شهر شعبان المعظم مطابق اثنی و اربعین و الف با هزاران فتوح

ص ۹۶-۹۷

سال بوزینه ۱۰۱۱ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۴۱ و ۱۰۴۲ هجری قمری است. نوروز شنبه بیست و هشتم (بنا بر این کلمه سه‌زیادی و سیم تصحیف هشتم است) ماه شعبان سال ۱۰۴۱ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۳۲ میلادی است.

* * *

وقایع سال تخاقوی ثیل ترکی که بعضی سنه اثنی و اربعین و الف و برخی مطابق ثلث و اربعین و الف سال پنجم جلوس همایون حضرت خاقانی ... خسرو سپاه طارم چهارم روز یکشنبه نهم شهر رمضان المبارک هفت ساعت و سیزده دقیقه از روز گذشته از اقامت سرای حوت بیرون خرامیده تختگاه حمل رامزین و منور ساخت. ص ۱۳۷

سال مرغ ۱۰۱۲ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۴۲ و ۱۰۴۳ هجری قمری است. نوروز دوشنبه دهم ماه رمضان سال ۱۰۴۲ قمری (در متن روز تحویل داده شده است.) مطابق ۲۱ مارس ۱۶۳۳ میلادی است. ساعت تحویل صحیح است.

* * *

گفتار در اهتزاز از اهیر بستان سرای روزگار بوزیدن نسیم عنبر شمیم بهار سال فرخ فال ایت ثیل مطابق هزار و چهل و چهار و سوانح بدیع آثار ...

... و بعد از انقضای سه ساعت از روز سه‌شنبه بیست و یکم شهر رمضان الذی

... از زمستان خپانه حوت به سران بستان حمل نقل مکان نمود * ص ۱۵۴

سال سگ ۱۰۱۳ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۴۳ و ۱۰۴۴ هجری قمری است.

نوروز سه‌شنبه بیست و یکم ماه رمضان سال ۱۰۴۳ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۳۴ میلادی است. ساعت تحویل صحیح نیست و در حدود هفت و نیم پس از ظهر دوشنبه قبل از اول فروردین است.

* * *

بیان جشن آرائی شاهدان گلستان بوردن نوروز سلطان و آغاز اهتزاز از اهیر

* از این سال به بعد از تاریخ محمدیوسف مورخ است.

بستانسرای دولت پایدار در سال فرخ فال تنگوزئیل مطابق هزار و چهل و پنج ...
... بعد از انقضای چهار ساعت از روز چهارشنبه دوم شهر شوال سال هزار و

چهل و پنج به بیت الشرف خود انتقال ...
ص ۱۶۴

سال خوک ۱۰۱۴ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۴۴ و ۱۰۴۵ هجری قمری است.

نوروز چهارشنبه دوم شوال سال ۱۰۴۴ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۳۵ میلادی است.

ساعت تحویل درست نیست و در حدود يك پس از نیمه شب روز اول فروردین

بوده است.

روز چهارشنبه ... * * *

بیان آمدن نوروز سلطان به تهنیت و ...

... یعنی خورشید جهان آرا در روز پنجشنبه دوازدهم شهر شوال مطابق سال

هزار و چهل و شش هجری موافق سیچقان ئیل ترکی از زمستان خانه حوت ...

ص ۱۸۶

سال موش ۱۰۱۵ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۴۵ و ۱۰۴۶ هجری قمری

است. نوروز پنجشنبه سیزدهم ماه شوال سال ۱۰۴۵ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۳۶

میلادی است.

نیل ترکی رخت اقامت به بیلاق حمل ... * * *

گفتار در آغاز اهتزاز بهار کمال فرخ فال او دئیل مطابق هزار و چهل و هفت و ...

خسرو سیارگان در روز دوشنبه بیست و سوم ماه مبارک شوال این سال خیر مال

به بیت الشرف خود انتقال نموده ...
ص ۱۹۸

سال گاو ۱۰۱۶ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۴۶ و ۱۰۴۷ هجری قمری است.

نوروز سه شنبه بیست و چهارم (و بنا بر این دوشنبه و بیست و سوم درست نیست) ماه

شوال سال ۱۰۴۶ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۳۷ میلادی.

... * * *

گفتار در آغاز اهتزاز سال مسرت مال بارس ئیل ترکی مطابق سنه هزار و چهل و

هشت هجری و سوانح حیرت افزا ...
خسرو سیارگان از زمستانخانه حوت بعد از انقضای دو ساعت و بیست و سه دقیقه از شب یکشنبه پنجم شهر ذی‌عقده الحرام سال مذکور بترهت سرای حمل نقل مکان نمود.

سال پلنگ ۱۰۱۷ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۴۷ و ۱۰۴۸ هجری قمری است. نوروز یکشنبه ششم ماه ذی‌عقده (و بنا بر این در متن روز تحویل داده شده) سال ۱۰۴۷ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۳۸ میلادی. تحویل در حدود هشت و نیم بعد از ظهر پنجشنبه و تقریباً صحیح است.

* * *

آغاز اهتزاز بستان سرای اقبال به رسیدن بهار سال فرخ فال توشقان ثیل مطابق سنه تسع و اربعین و الف هجری و ...
این شهریار کو اکب غلام را در شب دوشنبه چهاردهم شهر ذی‌عقده الحرام سال هزار و چهل و نه از هجرت خیر الانام ...

سال خرگوش ۱۰۱۸ خورشیدی مطابق سالهای ۱۰۴۸ و ۱۰۴۹ هجری قمری است. نوروز دوشنبه ۱۷ ماه ذی‌عقده (بنا بر این چهاردهم غلط است) سال ۱۰۴۸ قمری و مطابق ۲۱ مارس ۱۶۳۹ میلادی است.

* * *

گفتار در بزم آرائی سلطان بهار در سال فرخ فال لوی ثیل ترکی ...
... سلطان چهار بالش عناصر و اجرام بعد از انقضای هفت ساعت از روز ستنه هفتم ذی‌عقده الحرام مطابق هزار و پنجاه از هجرت سید الانام ...

سال نهنگ ۱۰۱۹ خورشیدی و مطابق سالهای ۱۰۴۹ و ۱۰۵۰ هجری قمری است. نوروز سه شنبه بیست و هشتم (احتمالاً کلمات سه و بیست افتاده و یک روز بین رویت و حساب اختلاف بوده) ماه ذی‌عقده سال ۱۰۴۹ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۴۰ میلادی است. تحویل در حدود شش و نیم صبح و در نتیجه نیم ساعت گذشته از

روز بوده است .

* * *

بزم آرائی نوروز سلطان... و انتقال خسرو سیارگان در سال فرخ فال ثیلان
ثیل ترکی مطابق هزار و پنجاه و یک از هجرت رسالت پناه از زمستانخانه حوت
به بیت الشرف حمل

... سلطان چهاربالش عناصر و اجرام و اعتدال بخش مزاج لیالی و ایام در
روز چهارشنبه هشتم شهر ذی الحجة الحرام ...
سال مار ۱۰۲۰ خورشیدی و مطابق سالهای ۱۰۵۰ و ۱۰۵۱ هجری قمری
است . نوروز چهارشنبه هشتم ماه ذیحجه سال ۱۰۵۰ قمری و مطابق ۲۱ مارس
۱۶۴۱ میلادی است .

* * *

بیان رسیدن نوروز سلطان و... سلطان سیارگان که ... در این سال ملال
افزا از قشلاق حوت مرحله پیمانگردیده ، افسرده و دلگیر بشبگیر در روز پنجشنبه
بیست و هشتم شهر ذی الحجة الحرام سال یک هزار و پنجاه و دو هجری مطابق یونت
ثیل ترکی رخت اقامت به بیلاق حمل کشیده ...

سال اسب ۱۰۲۱ خورشیدی و مطابق سالهای ۱۰۵۱ و ۱۰۵۲ هجری قمری
است . نوروز جمعه نوزدهم (بنا بر این پنجشنبه روز تحویل است و بیست و هشتم
کامل غلط است) ماه ذیحجه سال ۱۰۵۱ قمری مطابق ۲۱ مارس ۱۶۴۲ میلادی است .
ساعت تحویل درست است .

این سال ها ده روز مانده به آغاز محرم تمام می شود و بنا بر این در سال بعد
یعنی ۱۰۵۲ قمری مطابق ۱۰۲۲ خورشیدی دقیقاً دومین روز سال خورشیدی با اول
محرم تطبیق کرده است . نگارنده امیدوار است این سالها را تا آخر دوره قاجاریه
دنبال کند .